

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО- НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи
для здобувачів спеціальності 053 «Психологія»
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти
денної та заочної форм здобуття вищої освіти

РЕКОМЕНДОВАНО
на засіданні
кафедри публічного управління
та адміністрування
Навчально-наукового юридичного
інституту
(Протокол від «20» березня 2026 р. №10)

ПОГОДЖЕНО
на засіданні
Науково-методичної ради
Державного університету економіки і
технологій
(Протокол від «__» _____ 202_ р. №_)

Кривий Ріг – 2026

Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи для спеціальності 053 «Психологія» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти. Укладачі: М. ТЮГАНОВА, Ю. МАЄР, О. ОРЛОВА, Н. ШУЛЮК, О. ФУРС, О. НЕІЗВЕСТНА, А. ЯЦЮК, Н. БАГАШОВА, В. САНЖАРОВЕЦЬ. Кривий Ріг : ДУЕТ, 2026. – 48 с.

Укладачі	Марія ТЮГАНОВА	асистент кафедри публічного управління та адміністрування
	Юлія МАЄР	доцент кафедри публічного управління та адміністрування, PhD з психології
	Ольга ОРЛОВА	доцент кафедри міжнародних відносин, кандидат соціологічних наук, доцент
	Надія ШУЛЮК	асистент кафедри публічного управління та адміністрування
	Олег ФУРС	доцент кафедри публічного управління та адміністрування, кандидат психологічних наук
	Олена НЕІЗВЕСТНА	завідувач кафедри фінансів і бухгалтерського обліку, доцент, кандидат економічних наук
	Анастасія ЯЦЮК	доцент кафедри публічного управління та адміністрування, кандидат психологічних наук
	Наталя БАГАШОВА	доцент кафедри хімічних технологій та інженерії, кандидат геологічних наук
	Валентина САНЖАРОВЕЦЬ	доцент кафедри публічного управління та адміністрування, кандидат філософських наук, доцент
Відповідальна за випуск	Ганна ПУРІЙ	завідувач кафедри публічного управління та адміністрування, кандидат економічних наук, доцент

Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи для спеціальності 053 «Психологія» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти очної (денної) та заочної форм здобуття вищої освіти. У методичних вказівках представлені мета та завдання виконання роботи, загальні вимоги до структури та змісту кваліфікаційної роботи, методичні рекомендації щодо здійснення наукового дослідження, написання й оформлення роботи, тематика кваліфікаційних робіт.

©Укладачі навчально-методичного видання

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ	6
1.1 Цілі та завдання кваліфікаційної бакалаврської роботи	6
1.2 Характеристика та загальні вимоги до кваліфікаційної бакалаврської роботи	7
РОЗДІЛ 2 ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ	10
2.1 Структура кваліфікаційної бакалаврської роботи	10
2.2 Вимоги до змістової складової кваліфікаційної бакалаврської роботи	10
2.3 Принципи пошуку наукової інформації у мережі Інтернет	16
2.4 Нормативні вимоги до оформлення кваліфікаційної бакалаврської роботи	18
2.5 Загальні правила цитування та посилання на використані джерела	22
2.6 Етика проведення психологічних досліджень	24
РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ БАКАЛАВРСЬКИХ РОБІТ З ПСИХОЛОГІЇ	26
3.1 Підготовка до захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи	26
3.2 Вимоги до захисту кваліфікаційних бакалаврських робіт	27
3.3 Типові помилки студентів у процесі підготовки кваліфікаційної бакалаврської роботи	27
3.4 Захист кваліфікаційної бакалаврської роботи: доповідь, презентація	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	32
ДОДАТКИ	34

ВСТУП

Державним стандартом, освітньо-професійною програмою та навчальним планом підготовки бакалаврів в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія» передбачена державна атестація у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної бакалаврської роботи.

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується з метою поглиблення й узагальнення знань, одержаних здобувачами вищої освіти під час навчання, демонстрації вміння у проведенні та презентації наукових досліджень з психології, а також демонстрації розуміння та застосування теоретичних та практичних знань та навичок на практиці.

Тематика кваліфікаційних бакалаврських робіт відповідає загальній темі кафедри психології “Психологічні особливості взаємодії і суб'єктів взаємодії”, орієнтується на науково-практичні інтереси здобувача, та відповідну науково-практичну кваліфікацію наукового керівника.

Кваліфікаційною бакалаврською роботою здобувач вищої освіти повинен засвідчити, що він оволодів необхідними теоретичними знаннями та навичками їх практичного застосування.

Виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи передбачає такі основні завдання:

1) поглиблення, розширення та систематизація теоретичних знань і практичних навичок, отриманих здобувачем вищої освіти в процесі навчання за бакалаврською програмою;

2) оволодіння методами теоретичного та експериментального дослідження з метою розв'язання конкретних наукових психологічних проблем, що мають практичне значення для обраної теми бакалаврської роботи, а також застосування інноваційних підходів до психологічного дослідження;

3) розвиток навичок пошуку, систематизації та аналізу наукової інформації, її обробки за допомогою автоматизованих інформаційних систем і технологій, застосування математичних методів для кількісного та якісного аналізу психологічних даних, а також проведення моделювання та прогнозування у сфері психології;

4) оцінка підготовленості здобувача вищої освіти до самостійного аналізу, викладу матеріалу, формулювання висновків на основі проведеного дослідження, демонстрування глибокого розуміння досліджуваних психологічних проблем та застосованих методів.

Методичні вказівки призначені для надання допомоги здобувачам вищої освіти у виконанні кваліфікаційної бакалаврської роботи. Вони містять основні вимоги, які висувуються до змісту та оформлення кваліфікаційної роботи, організації її виконання, порядку захисту та оцінювання.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та

присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми.

Державна атестація бакалавра передбачає захист здобувачем вищої освіти кваліфікаційної бакалаврської роботи, що є підсумковою, дослідницькою, кваліфікаційною, письмовою роботою, яка дає змогу підтвердити рівень засвоєння ним теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної діяльності за обраною спеціальністю.

Кваліфікаційна бакалаврська робота повинна носити проблемний характер, сутність якого полягає у вмінні аналізувати, досліджувати проблему і за допомогою наукових методів, синтезувати та узагальнювати накопичений в процесі аналізу матеріал, планувати та проводити заходи з діагностики психологічних особливостей, станів, процесів, розробляти рекомендації на рівні тактичних та стратегічних рішень та впроваджувати зазначення у практичній роботі та створювати нові знання.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ

1.1 Цілі та завдання кваліфікаційної бакалаврської роботи

Кваліфікаційна бакалаврська робота – це самостійна аналітично-дослідницька робота, яка виконує кваліфікаційну функцію, тобто готується з метою публічного захисту і отримання освітнього ступеня бакалавра. Основне завдання її автора – продемонструвати рівень професійної кваліфікації, уміння самостійно вирішувати прикладні завдання у сфері професійної діяльності, що свідчить про успішне виконання освітньо-професійної програми.

Кваліфікаційна бакалаврська робота повинна мати внутрішню єдність структурних складових, сукупність результатів, висновків, рекомендацій, що пропонуються для публічного захисту та свідчать про здатність здобувача вищої освіти розв'язувати проблемні професійні прикладні завдання.

Змістом роботи є результати теоретичних та експериментальних досліджень з актуальних проблем публічно-управлінської діяльності в сучасних умовах.

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є застосування набутих у процесі навчання теоретичних знань і практичних навичок для самостійного розв'язання конкретної актуальної проблеми у сфері державного управління чи місцевого самоврядування на підставі критичного аналізу та узагальнення існуючої інформації з обраної проблеми, проведення власних досліджень, виконання розробок та формування прикладних адресних рекомендацій для розв'язання проблеми.

Технології виконання та захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи є основним засобом об'єктивного контролю рівня професійної підготовки здобувачів.

Робота не повинна носити компілятивний характер, за змістом та планом повторювати попередньо проведені дослідження.

Критерії оцінювання дипломних робіт, які забезпечують максимальну оцінку:

- об'єктивне висвітлення стану питання з творчим використанням сучасних джерел інформації;
- актуальність теми дослідження;
- оригінальність технологічних, організаційних рішень;
- практичне значення результатів;
- наявність посилань на джерела інформації;
- відсутність дублювання, описового матеріалу, стереотипних рішень, що не впливають на суть та висвітлення отриманих результатів;
- використання інформаційних технологій;

- загальна та професійна грамотність, лаконізм і логічна послідовність викладу матеріалу;
- якість оформлення;
- самостійність виконання;
- вміння відбирати, систематизувати та обробляти інформацію відповідно до цілей дослідження;
- вміння формулювати наукові висновки і конкретні пропозиції щодо вдосконалення управління реальним досліджуваним об'єктом.

Результати виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи повинні мати елементи новизни, практичне спрямування та практичне значення.

1.2 Характеристика та загальні вимоги до кваліфікаційної бакалаврської роботи

Кваліфікаційна бакалаврська робота представляє собою самостійне дослідження, яке здійснюється студентом на завершальному етапі здобуття вищої освіти першого (бакалаврського) рівня. Бакалаврська кваліфікаційна робота є показником рівня фахової підготовки студента та слугує одним із ключових етапів атестації. Виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи здійснюється державною мовою у формі наукового дослідження.

Особливості оформлення, виконання та захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи відповідають Закону України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, Положення “Про академічну доброчесність у Державному університеті економіки і технологій” від 21.11.2025 р. № 5, Положення “Про забезпечення якості освіти у Державному університеті економіки і технологій” від 27.06.2024 р. № 16, “Вимоги з оформлення письмових робіт у Державному університеті економіки і технологій” від 27.03.2025 р. №11

Основною метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є формування у здобувача навичок самостійного проведення наукового дослідження, що передбачає вміння визначати мету та завдання дослідження на основі критичного аналізу наукових джерел за обраною темою. Важливими аспектами є також розробка або адаптація структури експериментального дослідження, його практичне здійснення, систематизація та обробка отриманих результатів, а також формулювання обґрунтованих висновків на основі проведеного аналізу.

Виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи передбачає проведення емпіричного дослідження, застосування різних методів психологічної інтервенції на основі отриманих результатів, а також подальшу математико-статистичну оцінку їх ефективності. За узгодженням з науковим керівником та кафедрою, структура дослідження може бути модифікована, зокрема, перетворена на “кейс-стаді” або

розробку пропозицій для корекційної інтервенції, залежно від конкретних умов та потреб дослідження.

Емпіричне дослідження зазвичай передбачає проведення психодіагностичного обстеження учасників, результати якого аналізуються та інтерпретуються. Ці дані можуть бути узагальнені у вигляді теоретичних моделей, що описують певні психологічні явища, або ж використані для практичних цілей, таких як розробка конкретних рекомендацій, застосування корекційно-розвиткових методів чи психотерапевтичних інтервенцій. Основу такого дослідження складає алгоритм констатувального експерименту, який реалізується за допомогою валідних і стандартизованих психодіагностичних методик.

Типовими емпіричними методами виступають:

- спостереження,
- констатувальний експеримент,
- тестування та опитування (анкетування, інтерв'ю),
- проєктивні методи (психомалюнок, нарративний аналіз).

В результаті проведення емпіричного дослідження студенти мають отримати точний та об'єктивний опис психологічного факту, який досліджується. Для цього ретельно збирають дані, що стосуються предмету дослідження, зазвичай застосовуючи комплекс емпіричних методів, таких як тестування, спостереження та інші підходи, що дозволяють отримати надійну та валідну інформацію про досліджуване явище.

Теоретична складова є ключовою на початковому та завершальному етапах бакалаврського дослідження. На початку роботи здобувач вищої освіти проводить теоретичний аналіз обраної психологічної проблеми, визначає об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження. На завершальному етапі здійснюється інтерпретація емпіричних даних, аналіз результатів психологічних інтервенцій та якісне пояснення кількісних показників, які були отримані за допомогою психодіагностичних методик. Результати як теоретичного, так і емпіричного етапів дослідження узагальнюються у висновках, кількість яких повинна відповідати кількості завдань, сформульованих на початку роботи.

Застосування засобів психологічної інтервенції передбачає, що після проведення емпіричного дослідження та аналізу отриманих результатів, здобувач визначає оптимальні методи та засоби психологічної роботи, які мають бути використані відповідно до поставленої мети, гіпотези та специфіки отриманих даних. Цей етап дозволяє забезпечити ефективний вплив на досліджуване явище та досягнення науково-практичних цілей дослідження.

Першочергово можна виділити такі засоби психологічної інтервенції:

- Корекційно-розвивальні програми
- Тренінгові програми
- Індивідуальна / групова консультативна робота з використанням елементів когнітивно-поведінкової терапії, психоаналітичної

терапії, арт-терапії, транзактного аналізу, експозиційної терапії та ін.

Кваліфікаційне бакалаврське дослідження здійснюється в п'ять етапів: підготовчий, теоретичний, емпіричний, математико-статистичний, описовий.

РОЗДІЛ 2

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ ПСИХОЛОГІЇ

2.1 Структура кваліфікаційної бакалаврської роботи

Бакалаврська робота повинна містити:

- титульний аркуш (*Додаток А*);
- зміст (*Додаток Б*);
- реферат (*Додаток З*);
- умовні позначки (за потребою);
- вступ (*Додаток В*);
- основна частина;
- висновки до розділів, загальні висновки;
- додатки (за необхідності);
- список використаних джерел.

2.2 Вимоги до змістової складової кваліфікаційної бакалаврської роботи

Титульний аркуш кваліфікаційної бакалаврської роботи представлено у Додатку А.

Зміст містить назви та номери початкових сторінок всіх розділів і підрозділів, а також структурні елементи ВСТУП, ВИСНОВКИ, ДОДАТКИ (або ДОДАТОК, якщо він один), СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ та номери їх початкових сторінок.

Реферат є стислим викладом основних положень статті, тез, монографії, кваліфікаційної роботи або іншого наукового матеріалу, що дає змогу визначити доцільність її детального ознайомлення. Вона містить узагальнену інформацію про зміст роботи, акцентує ключові результати та висновки, що дозволяє ефективно ознайомитися з її основним змістом та науковою цінністю.

Умовні позначки – спеціальні символи, скорочення, які використовуються для зручності викладу складних термінів, або часто повторюваних елементів.

Вступ містить аналіз сутності та актуального стану наукової проблеми (завдання), обґрунтовує її значущість, а також визначає передумови та вихідні дані для розробки обраної теми. У ньому наводяться аргументи щодо необхідності проведення дослідження.

Вступ також включає загальну характеристику кваліфікаційної бакалаврської роботи, яка подається у наступній рекомендованій послідовності.

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з існуючими підходами до вирішення проблеми обґрунтовується наукова та

практична значущість обраної теми, зокрема її внесок у розвиток психологічної науки, з акцентом на потреби України. Актуальність формулюється лаконічно, зосереджуючись на сутності проблеми або наукового завдання.

Зв'язок роботи з науковою темою кафедри (опціонально). Коротко вказується взаємозв'язок кваліфікаційної бакалаврської роботи з науковими планами кафедри, на якій виконується дослідження, а також із стратегічними програмами університету.

Мета і завдання дослідження. Чітко формулюється мета роботи, яка відображає кінцевий результат дослідження, а не процес його досягнення (наприклад, уникнення формулювань типу “Дослідження...” або “Вивчення...”, так як вони вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету). Завдання дослідження визначаються логічно та структуровано, відповідають поставленій меті та охоплюють основні етапи роботи. Вони знаходять відображення в назвах розділів та змісті кваліфікаційної бакалаврської роботи.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію та стає основним фокусом наукового аналізу.

Предмет дослідження є складовою частиною об'єкта, конкретним його аспектом або характеристикою, яка безпосередньо досліджується.

Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться як загальне та часткове, де предмет визначає конкретну область наукового інтересу. Саме предмет дослідження формулює тему кваліфікаційної бакалаврської роботи, яка вказується на титульному аркуші.

Приклади формулювання об'єкта і предмета дослідження:

Об'єктом дослідження є прояви тривожності у дітей.

Предметом дослідження виступає вплив страхів на прояви тривожності у дітей.

Об'єкт дослідження – психоаналітична теорія особистості З. Фрейда.

Предмет дослідження – особливості використання психоаналітичної теорії в практичній діяльності психолога.

Методи дослідження. Наводиться перелік методів, які були використані для досягнення поставленої мети дослідження. Кожен метод описується не ізольовано, а у зв'язку з конкретними завданнями роботи, що дозволяє обґрунтувати їх вибір та продемонструвати логічну відповідність поставленим цілям. Наприклад, вказується, які аспекти дослідження вивчалися за допомогою кожного методу. Якщо кваліфікаційна бакалаврська робота має реферативний характер, обов'язково включаються загальнонаукові методи, такі як аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння, аналогія,

абстрагування та узагальнення. Це підкреслює науковий підхід до систематизації та інтерпретації інформації.

Практичне значення одержаних результатів. В кваліфікаційній бакалаврській роботі теоретичного спрямування наводяться дані про можливість наукового використання результатів дослідження або рекомендації щодо їх застосування в подальших наукових розробках. В роботах прикладного характеру описується практичне застосування отриманих результатів, а також надаються конкретні рекомендації щодо їх впровадження. Важливо вказати ступінь готовності результатів до використання (наприклад, експериментальний, рекомендаційний чи промисловий рівень) та масштаби їх можливого застосування (локальний, галузевий, національний тощо). Це дозволяє оцінити практичну цінність дослідження та його потенційний внесок у розвиток відповідної сфери.

Апробація результатів кваліфікаційної бакалаврської роботи (обов'язковий елемент; не менше одного виступу). Вказується, на яких наукових конференціях, семінарах або інших наукових заходах були представлені результати досліджень, викладені в бакалаврській роботі. Наприклад, це можуть бути доповіді на міжнародних, національних чи університетських конференціях, круглих столах тощо.

Публікації (обов'язковий елемент; не менше однієї публікації). Наводяться відомості про наукові публікації, які містять результати досліджень, представлені в бакалаврській роботі. Це можуть бути статті в наукових журналах, збірниках наукових праць, тези доповідей на конференціях чи інші наукові видання. Вказується назва видання, рік публікації та обсяг публікації.

Основна частина кваліфікаційної бакалаврської роботи складається з розділів, підрозділів. Кожний розділ починають з нової сторінки. Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній автором.

У розділах основної частини подають:

- огляд літератури за темою;
- виклад загальної методики й основних методів досліджень;
- експериментальну частину і методику досліджень;
- опис проведених психологічних інтервенцій, які оформлюються у корекційну, корекційно-розвивальну, тренінгову програми або надається опис випадку консультаційних сесій (від 5 до 10 сесій).

- відомості про проведені теоретичні і (або) експериментальні дослідження;

- аналіз і узагальнення результатів досліджень.

Огляд літератури (перший розділ). У цьому розділі здобувач аналізує основні етапи розвитку наукової думки з обраної проблематики. Коротко та критично висвітлюючи попередні дослідження, студент виокремлює ключові досягнення, методи та підходи, які були використані в науковій літературі. Важливо зосередитися на питаннях, які залишилися невирішеними або потребують подальшого поглибленого вивчення. Це дозволяє визначити

наукову нішу дослідження та обґрунтувати власний внесок у розв'язання проблеми, вказавши, які аспекти будуть розглянуті у кваліфікаційній бакалаврській роботі.

Емпіричне дослідження (другий розділ). В цьому розділі здобувач обґрунтовує логіку організації власного дослідження та послідовно описує всі його етапи – від визначення вибірки до інтерпретації отриманих результатів. Розділ розпочинається з опису організації дослідження, в якому зазначаються мета емпіричної частини, дослідницькі завдання, гіпотеза (за необхідності).

Окремим підпунктом подається характеристика вибірки, в ній зазначається загальна кількість респондентів. Обов'язково описуються критерії включення та виключення учасників, спосіб формування вибірки (випадкова, зручна, цілеспрямована тощо) та обґрунтовується її достатність для перевірки висунутої гіпотези. Обсяг вибірки визначається характером дослідження. Для описового дослідження, метою якого є виявлення рівнів, особливостей або розподілу певних психологічних показників без встановлення причинно-наслідкових зв'язків, допустимим є обсяг вибірки від 30 осіб. Для кореляційного аналізу доцільною вважається вибірка 35-50 осіб, що дозволяє виявити статистично значущі зв'язки між змінними. У порівняльних дослідженнях із двома групами рекомендовано формувати групи чисельністю не менше 20-25 осіб у кожній. Для багатofакторних досліджень бажаною є вибірка від 60-80 осіб, оскільки аналіз взаємодії змінних потребує більшої статистичної потужності.

Якщо дослідження проводиться на малій вибірці (менше 30 осіб), це допускається за умови належного пояснення причин та коректного вибору статистичних методів, зокрема застосування непараметричних критеріїв. У такому випадку здобувач повинен окреслити обмеження дослідження щодо узагальнення результатів.

Наступним елементом є опис методик дослідження. Здобувач має зазначити повну назву методики, автора (авторів), коротку характеристику структури (кількість шкал, тип відповідей), а також пояснити, які саме показники використовуються для аналізу. Вибір методик повинен бути теоретично обґрунтованим і відповідати змісту досліджуваних психологічних конструктів. Важливо, щоб методика була стандартизованою та апробованою в Україні, мала нормативні показники для коректної інтерпретації даних і відповідала віковим особливостям респондентів. Окрім цього, її застосування повинно відповідати етичним принципам психологічного дослідження, зокрема забезпечувати добровільність участі та конфіденційність отриманої інформації. Недопустимим є використання неапробованих або популярних тестів без наукового підґрунтя, а також авторських методик, опитувальників, тестів без опису процедури їх розробки.

Окрему увагу слід приділити методам математичної обробки даних. В роботі зазначаються використані статистичні методи (описова статистика, кореляційний аналіз, t-критерій Стьюдента, дисперсійний аналіз, непараметричні критерії тощо), а також рівень статистичної значущості.

Вибір статистичних процедур має бути логічно пов'язаний із типом дослідницького дизайну.

Завершальною частиною другого розділу є представлення та інтерпретація результатів. Дані подаються у вигляді таблиць, діаграм або графіків із подальшим аналітичним коментарем. Важливо уникати декларативних узагальнень, які не підкріплені статистичними показниками.

В *третьому розділі* кваліфікаційної бакалаврської роботи здобувач подає розроблену на основі результатів емпіричного дослідження корекційну, розвивальну або корекційно-розвивальну програму.

Приклад оформлення тренінгової програми:

Розвивальна тренінгова програма

Структурний блок	Тема заняття	Кількість занять	Тривалість заняття (у хвиликах)
Вступний блок	Заняття 1. «Встановлення довіри та позитивної атмосфери»	1	40-50
	Заняття 2. «Моє внутрішнє Я»	1	60
Основний блок	Заняття 3. «Події мого життя та їхній вплив на мене»	2	60
	Заняття 4. «Я можу все подолати, якщо бачу особистісний смисл подій»	2	60
	Заняття 5. «Мої ресурси та можливості»	2	60
	Заняття 6. «Я очима своїх товаришів»	2	60
	Заняття 7. «Я у спільноті, я серед товаришів»	2	60
	Заняття 8. «Я у спільноті, моє мирне життя»	2	60
Завершальний блок	Заняття 9. «Я спілкуюсь з іншими людьми»	2	60
	Заняття 10. «Мої вміння керувати собою та своїми контактами»	2	60

Опис програми психологічного впливу потребує конкретизації таких структурних позицій:

- уточнення різновиду (профілактична, корекційно-розвивальна, розвивальна, просвітницька) та спрямування програми психологічної інтервенції;
- означення мети й завдань програми;
- перелік змістових блоків програми;
- перелік занять із означенням теми, мети, терміну і бажаних результатів кожного заняття; окреслення основного змісту занять;

– визначення процедури психологічної інтервенції, що має бути зафіксована у вигляді розкладу і часу проведення заняття, у детальному описі кожної стадії психокорекційної (та/або просвітницької, розвивальної, профілактичної) роботи з детальним описом використовуваних методів.

Сценарії занять можуть бути наведені у додатках й містити апробовані раніше прийоми індивідуальної чи групової роботи у вимірах психологічного супроводу досліджуваного явища.

Зміст третього розділу має логічно впливати з виявлених у другому розділі особливостей, труднощів або закономірностей і бути спрямованим на оптимізацію досліджуваних психологічних показників. За умови розроблення програми необхідно визначити її мету, завдання, цільову аудиторію, принципи побудови, тривалість, форму роботи (індивідуальна, групова), структуру занять та очікувані результати. Доцільно описати зміст кожного заняття або модуля, використані методи та техніки (психологічні вправи, елементи тренінгу, психоедукацію, рефлексивні завдання тощо), а також обґрунтувати їх відповідність віковим та психологічним особливостям учасників.

Таким чином, третій розділ має продемонструвати здатність здобувача інтегрувати теоретичні знання та емпіричні результати в практичну площину та запропонувати науково обґрунтовані шляхи психологічної підтримки або розвитку досліджуваного явища.

Висновки. В цьому розділі кваліфікаційної бакалаврської роботи наводяться найважливіші наукові та практичні результати, отримані в ході дослідження. Вони повинні чітко відображати досягнення поставленої мети та вирішення завдань дослідження. В першому пункті висновків коротко оцінюється стан досліджуваного питання на початку роботи та його актуальність. У наступних пунктах детально описується, яким чином були реалізовані завдання дослідження, з акцентом на отримані результати. Наголошується на якісних та кількісних показниках результатів, що підтверджують їх значущість. Обґрунтовується достовірність результатів, з посиланням на використані методи та емпіричні дані. Наводяться рекомендації щодо практичного використання отриманих результатів, включаючи можливі напрями їх впровадження у наукову чи практичну діяльність. Висновки повинні бути лаконічними, структурованими та логічно пов'язаними з метою та завданнями дослідження, що дозволяє продемонструвати завершеність і цінність проведеної роботи.

Додатки. До додатків за необхідності доцільно включати допоміжний матеріал:

- таблиці допоміжних цифрових даних;
- протоколи та акти випробувань, впровадження;
- психодіагностичні методики;
- допоміжні ілюстрації.

Список використаних джерел. Перелік використаної наукової літератури рекомендується розміщувати в алфавітному порядку, відповідно

до прізвищ перших авторів або заголовків джерел (у разі відсутності автора). Бібліографічний опис кожного джерела складається згідно з чинними стандартами у сфері бібліотечної та видавничої справи (наприклад, згідно з ДСТУ або іншими міжнародними стандартами, як-от АРА). У списку використаних джерел повинні бути наведені всі матеріали, які цитувалися або використовувалися під час підготовки кваліфікаційної бакалаврської роботи, включаючи книги, статті, електронні ресурси, нормативні документи тощо. Кожне джерело має містити повну інформацію, необхідну для його ідентифікації та пошуку, таку як прізвище та ініціали автора, назва публікації, назва видання, рік видання, обсяг сторінок тощо.

Правильне оформлення списку використаних джерел підкреслює академічну добросовісність роботи та дозволяє читачам звернутися до першоджерел для поглибленого вивчення проблематики.

2.3 Принципи пошуку наукової інформації у мережі Інтернет

Перший етап написання кваліфікаційної бакалаврської роботи передбачає пошук наукових джерел, які відповідають темі дослідження. Основними джерелами інформації є: книги та монографії; методичні посібники; збірники наукових праць; наукові статті у фахових виданнях; матеріали конференцій, симпозіумів, круглих столів тощо. При використанні джерел, знайдених у мережі Internet, важливо правильно оформити посилання на них, вказавши повну інформацію про автора, назву публікації, дату публікації та URL-адресу.

Важливо: Забороняється використовувати джерела, які не належать до наукової літератури (наприклад, популярні статті, блоги, форуми тощо), за винятком випадків, узгоджених із науковим керівником.

Кафедра рекомендує уникати використання російськомовних джерел. Якщо виникає необхідність посилатися на російськомовну роботу українського автора, слід переконатися, що джерело є актуальним (краще використовувати публікації, видані не більше ніж 5 років тому).

Ці рекомендації спрямовані на забезпечення наукової обґрунтованості та актуальності дослідження, а також на підтримку українського наукового простору.

Початок роботи над дослідженням передбачає відбір ключових наукових джерел, які стануть основою для подальшого аналізу. На цьому етапі рекомендується вибрати 1-2 монографії (фундаментальні наукові праці), які детально розкривають тему дослідження, а також підібрати 2-3 наукові статті з актуальних фахових видань, що містять новітні підходи, результати досліджень або методичні рекомендації з обраної теми. Ці джерела не лише нададуть базову інформацію, але й містять списки використаних джерел, які можуть стати відправною точкою для формування власного списку джерел.

Необхідно уважно вивчати бібліографічні списки у монографіях та статтях, щоб знайти додаткові джерела, які можуть бути корисними для дослідження. Рекомендується звертати увагу на актуальність джерел, віддаючи перевагу публікаціям останніх років. Важливо систематизувати знайдені джерела, групуючи їх за тематикою або напрямками дослідження. Цей підхід дозволить ефективно розпочати роботу над дослідженням та забезпечити його наукову глибину та обґрунтованість.

Для ефективного пошуку наукової інформації в мережі Internet існують спеціальні сайти, які називають пошуковими системами. На цей час основними пошуковими системами можна назвати Гугл Академію: scholar.google.com, сайт бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbu.gov.ua/>, або сайт бібліотеки ім. Ушинського: <https://library.pdpu.edu.ua/>.

Використання авторефератів дисертацій є ефективним способом розширити пошук наукових джерел. Автореферати містять стислий виклад основних результатів дисертаційних досліджень, а також списки літератури, які можуть бути корисними для вашого дослідження.

Для вивчення наукових публікацій з обраної теми необхідно, насамперед, звертатися до ресурсів наукових бібліотек. На їхніх веб-сайтах можна знайти інформацію про адреси, режим роботи, а також перелік електронних послуг, які дозволяють отримати доступ до наукових матеріалів прямо з персонального комп'ютера. Пошук літератури з теми дослідження рекомендується розпочинати з відвідування довідково-бібліографічного відділу та використання систематичного каталогу бібліотеки, що значно полегшує пошук необхідних джерел.

Для повідомлень про результати наукових досліджень дослідники використовують наукові і науково-практичні журнали. Починаючи роботу з теми, передивіться сайти відомих журналів та збірників наукових праць з психології, наприклад:

- <https://pj.journal.kspu.edu/index.php/pj/about>
- <https://apsijournal.com/index.php/psyjournal>
- <http://habitus.od.ua/>
- <http://tppjournal.com.ua/index.html>
- <http://psysocwork.onu.edu.ua/issue/view/17028>
- <https://psychoprospects.vnu.edu.ua/index.php/psychoprospects/index>
- <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/psychology/index>
- <https://sj.npu.edu.ua/index.php/pn/home>
- <http://journals.dspu.in.ua/index.php/psychology/homepage>
- <http://psy-visnyk.uzhnu.uz.ua/index.php/psy/homes>
- <http://journalsofznu.zp.ua/>
- <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/psychology>
- <http://psy-visnyk.lnu.lviv.ua/uk/>
- <https://bpsy.knu.ua/index.php/psychology>

2.4 Нормативні вимоги до оформлення кваліфікаційної бакалаврської роботи

Кваліфікаційну бакалаврську роботу друкують на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210 x 297 мм) і здають у переплетеному вигляді використовуючи тверду палітурку. Усі примірники роботи повинні бути ідентичними.

Обсяг кваліфікаційної бакалаврської роботи:

- Загальний обсяг роботи – 40-50 сторінок без списку використаних джерел та додатків;
- Реферат – 1 сторінка;
- Вступ та висновки – 1-2 сторінки;
- Обсяг окремих розділів – 10-15 сторінок;
- Обсяг підрозділів – 3-5 сторінок;
- Список використаних джерел – 30-40 з яких 5 іноземних джерел за останні 5 років.

Текст кваліфікаційної бакалаврської роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Шрифт тексту – Times New Roman, накреслення – звичайне, розмір шрифту 14 пт, колір тексту – чорний. Параметри абзацу: вирівнювання – за шириною, перший рядок – відступ 1,25 см, інтервал – до абзацу 0 пт, після абзацу 0 пт, міжрядковий інтервал – полуторний.

Усі кваліфікаційні бакалаврські роботи пишуться державною мовою, за винятком списку літератури, де використане джерело записується мовою оригіналу, наприклад, англійською, німецькою тощо.

Цитати в тексті роботи також перекладаються і наводяться українською мовою.

При використанні перекладу (особливо за допомогою комп'ютерних програм) текст роботи потребує ретельного вичитування та редагування. Важливо звертати увагу на правильність передачі ініціалів авторів, оскільки комп'ютерні перекладачі часто роблять помилки у таких деталях. Щоб уникнути неточностей, рекомендується ще на етапі читання звертати увагу на повне ім'я та по батькові автора, що дозволить правильно передати їх у перекладі. Для транскрибування імен користуйтеся спеціальними сайтами, наприклад: <http://ukrlit.org/transliteratsiia>

Текст кваліфікаційної бакалаврської роботи має бути викладений у безособовій формі, що відповідає академічним стандартам. Займенник “я” слід уникати, замінюючи його на “ми”, оскільки дослідження є результатом спільної роботи з науковим керівником, а також враховує внесок інших дослідників, чий праці використовуються у роботі.

Крім того, апробація результатів на конференціях та обговорення з колегами можуть впливати на вдосконалення дослідження, що також підкреслює колективний характер роботи. Також рекомендується використовувати безособові конструкції, наприклад: “було встановлено”; “як

вже зазначено вище”; “*звертаємо увагу на те, що...*”; “*варто наголосити на тому, що...*”; “*наступним етапом є розгляд / аналіз такого аспекту проблеми*”. Такий підхід додає тексту науковій об’єктивності та формальності, що є важливим для академічного стилю викладу.

Текст основної частини роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин кваліфікаційної бакалаврської роботи (ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, ДОДАТКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ) друкують великими літерами по центру сторінки і виділяють напівжирним накресленням. Між заголовком структурної частини роботи та текстом роблять відступ в один рядок. Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу і виділяють напівжирним накресленням. Крапку в кінці заголовка і підзаголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу у підбір до тексту, в кінці його ставиться крапка.

До загального обсягу кваліфікаційної бакалаврської роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів кваліфікаційної бакалаврської роботи підлягають суцільній нумерації.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць подають арабськими цифрами без знаку №.

Першою сторінкою кваліфікаційної бакалаврської роботи є титульний аркуш, який включають до загального обсягу сторінок бакалаврської роботи. На титульному аркуші і на сторінці зі структурним підрозділом ЗМІСТ номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

У кваліфікаційній бакалаврській роботі такі структурні елементи, як ЗМІСТ, ВСТУП, ВИСНОВКИ та СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, не мають порядкових номерів. Однак сторінки, на яких вони розміщені, нумеруються у загальному порядку. Важливо пам’ятати, що заголовки цих розділів не повинні містити номерів. Наприклад, не можна писати: “1. ВСТУП”; “Розділ 6. ВИСНОВКИ”. Для основних розділів роботи, які мають порядкові номери, використовується наступний формат: після слова “РОЗДІЛ” вказується номер (без крапки); з нового рядка друкується заголовок розділу.

Підрозділи нумеруються у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, *наприклад*: “2.3.” (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, *наприклад*: “1.3.2.” (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка. Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Ілюстрації (фотографії, схеми, графіки) і таблиці необхідно подавати в кваліфікаційній бакалаврській роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

Ілюстрації позначають словом “Рис.” і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад: Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в кваліфікаційній бакалаврській роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис “Таблиця” із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, *наприклад*: “Таблиця 1.2” (друга таблиця першого розділу). Якщо в розділі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку слово “Таблиця” і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова “Продовження табл.” і вказують номер таблиці, *наприклад*: “Продовження табл.1.2”.

Ілюстрації (*Додаток Г*). У кваліфікаційній бакалаврській роботі ілюстративний матеріал повинен бути ретельно продуманим, не допускаються випадкові ілюстрації. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації. Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

Підпис під ілюстрацією зазвичай має чотири основних елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом “Рис.”;
- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знаку номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного;
- експлікацію, яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, які виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом. Треба зазначити,

що експлікація не замінює загального найменування сюжету, а лише пояснює його.

Приклад:

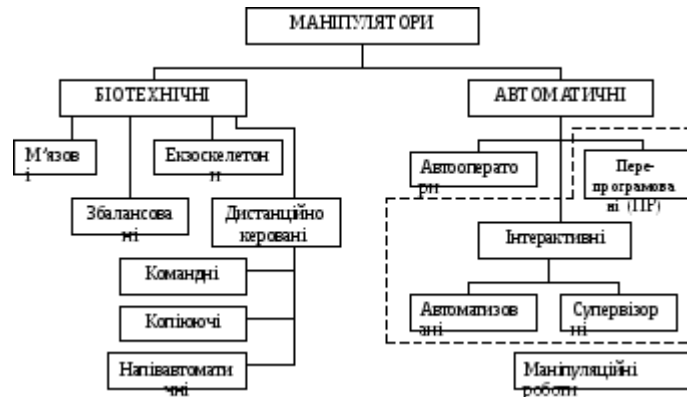

Рис. 1.24. Схематичне зображення класифікації маніпуляторів

Основними видами ілюстративного матеріалу в кваліфікаційних бакалаврських роботах є: рисунок, схема, фотографія, діаграма і графік.

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках “(рис. 3.1)” або зворот типу: “...як це видно з рис. 3.1”, або “... як це показано на рис. 3.1”.

Таблиці (Додаток Д).

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді таблиць. Слово “Таблиця” розміщують над таблицею і вирівнюють з правого боку сторінки. Кожна таблиця повинна мати назву, яку друкують симетрично до тексту під словом “Таблиця”. Назву і слово “Таблиця” починають з великої літери. Назву наводять жирним шрифтом.

Заголовок кожної графи в головці таблиці має бути по можливості коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф, одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються.

Боковик таблиці, як і головка, потребує лаконічності. Повторювані слова тут також виносять в об'єднувальні рубрики; загальні для всіх заголовків боковика слова розміщують у заголовку над ним.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку. При перенесенні таблиці на наступну сторінку назву вміщують тільки над її першою частиною. Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінювати лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами “Те саме”, а

далі лапками. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

2.5 Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Під час написання кваліфікаційної бакалаврської роботи автор зобов'язаний посилатися на джерела та матеріали, з яких взяті приклади, ідеї чи висновки, що використовуються для розробки теми дослідження. Такі посилання забезпечують можливість знаходження оригінальних документів та перевірки достовірності наведених даних.

Рекомендується посилатися на останні видання публікацій, оскільки вони містять актуальну інформацію та враховують сучасні досягнення у відповідній галузі. Ранні видання можуть бути використані лише у випадках, коли вони містять унікальний матеріал, який відсутній у новіших публікаціях, або коли їхні дані є важливими для історичного аналізу чи порівняння.

Цей підхід забезпечує наукову обґрунтованість роботи та демонструє глибоке розуміння теми дослідження.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел із великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул із джерела, на яке є посилання в роботі.

При цитуванні джерел слід дотримуватись таких правил:

- текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;

- цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручення думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

- при непрямому цитуванні (переказі думки), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, конкретним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

- цитати мають органічно “вписуватись” в контекст наукової роботи;

- кожна цитата обов'язково супроводжується *посиланням на джерело*, ставиться порядковий номер за переліком літературних джерел з виділенням у квадратних дужках. Для спрощення роботи зі списком використаних джерел краще до повного завершення роботи нумерувати джерела не по порядку, а за першою літерою назви твору і вашою

послідовністю (наприклад, Б1, В12). По завершенню роботи потрібно привести у відповідність списки літератури.

Приклад цитати в тексті:

І. Д. Бех виокремлює особливий вид міжособистісних стосунків – “речові”, називаючи ними такі стосунки, за яких “... одна людина поводиться з іншою, як із річчю, як з особливим засобом, за допомогою якого задовольняє свої вузько прагматичні потреби” [21, с.162-163].

Відповідний *опис* у переліку посилань:

21. Бех І. Д. Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади. Київ : Либідь, 2003. 344 с.

Посилання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації, *наприклад*, “(рис. 1.2) ”.

На всі таблиці кваліфікаційної бакалаврської роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово “таблиця” в тексті пишуть скорочено, *наприклад*: “...у табл. 1.2”. У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово “дивись”, *наприклад*: “див. табл. 1.3”.

Додатки оформлюють як продовження кваліфікаційної бакалаврської роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті дисертації. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово “Додаток ___” і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, *наприклад*, додаток А, додаток Б і т.д. Один додаток позначається як додаток А.

Оформлення списку використаних джерел. Бібліографічний опис складається безпосередньо за друкованим твором або повністю вписується з каталогів та бібліографічних покажчиків, без пропусків елементів. Джерела рекомендується розташовувати в алфавітному порядку за прізвищами перших авторів або за заголовками (у випадках, коли авторів більше трьох або автор не вказаний). Відомості про джерела наводяться відповідно до вимог міжнародних та державних стандартів, з обов’язковим включенням повних назв праць.

Бібліографічний опис документів зазвичай виконується мовою оригіналу документа. Перше слово кожної зони опису починається з великої літери. Числівники в описі зберігають форму, наведену у джерелі. Для стислості списку джерел дозволяється використовувати скорочення слів та словосполучень згідно з ДСТУ 3582-97 «Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі». Однак не допускається скорочувати основну назву джерела та загальне позначення матеріалу.

Для чіткого розділення зон та елементів бібліографічного опису використовується пробіл у один друкований знак до та після розділових знаків. Виняток становлять знаки “крапка” та “кома” – пробіл ставиться лише

після них. Круглі та квадратні дужки розглядаються як єдиний знак: пробіл ставиться перед відкриваючою дужкою та після закриваючої.

Ці правила забезпечують стандартизоване та академічно коректне оформлення списку використаних джерел.

Детальний опис правил оформлення літератури можна знайти за посиланням:

<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravyloformlennyaspyskuvykorystanyhdzherel.pdf>

Окремі аспекти оформлення джерел у формі відео-виступу також можна передивитись за цим посиланням:

<https://www.youtube.com/watch?v=fo-LVrXRYi0>

2.6 Етика проведення психологічних досліджень

Україна має розгалужену мережу психологічних об'єднань, серед яких: Національна психологічна асоціація, Товариство психологів України, Українська спілка психотерапевтів, Асоціація організаційних психологів та психологів праці та інші. Хоча основна діяльність цих організацій не зосереджена виключно на проведенні психологічних досліджень, важливо відзначити, що питання дослідницької етики відображені в їхніх етичних кодексах. Нижче наведено цитату з одного з розділів, що регулює етичні аспекти психологічних досліджень.

V. Етичні правила психологічних досліджень.

5.1. Планування психологічних досліджень передбачає дотримання таких умов: визначення об'єкта дослідження, чітке й однозначне формулювання його мети і завдань, встановлення контингенту обстежуваних, прогнозування можливості використання одержаних результатів (наприклад, оцінювання перспективи професійної успішності, формування спільного колективу). Психолог самостійно вибирає методи роботи, керуючись при цьому вимогами максимальної ефективності та наукової обґрунтованості.

5.2. Психолог забезпечує цілковиту надійність результатів, відповідає за рішення, які приймають офіційні особи на основі його висновків та рекомендацій, запобігає можливим помилкам у діяльності непрофесіоналів, котрі допомагають у роботі, але не ознайомлені з вимогами, що стосуються обмежень у використанні інформації про досліджування. Психолог несе відповідальність за правильне і доступне роз'яснення суті застосовуваних психологічних методів, а також за можливі антигуманні наслідки. Щодо психолога використовується принцип, аналогічний презумпції невинності.

5.3. Психолог зводить до мінімуму ризик ненавмисного негативного впливу на тих, хто бере участь в експерименті. Коли очікується, що дослідження або лікування може викликати у клієнта психогенну реакцію, психолог повинен отримати дозвіл на проведення роботи з ним Комісії з етики.

Якщо умови експерименту потребують необізнаності досліджуваних з його суттю і результатами, психолог має пересвідчитися в тому, що це не завдасть шкоди жодному з учасників досліду. Такі відомості можуть бути розкриті після завершення експериментальної програми.

5.4. Психолог заздалегідь інформує клієнтів про право відмовитись від участі в дослідженні. Коли ж попри це вони дають згоду взяти участь в експерименті, психолог має переконатися в тому, що таке рішення прийняте незалежно від нього або інших осіб (наприклад, батьків, піклувальників, які наполягають пройти обстеження).

(етичний кодекс Товариства психологів України)

В разі обрання теми, яка суттєво відрізняється від запропонованого кафедрою переліку, кафедра здійснює оцінку етичної складової дослідницького дизайну, представленого студентом та науковим керівником (зокрема, аналізує опис запланованого дослідження).

Шаблон оформлення згоди на участь у психологічному дослідженні, який передбачає можливість подальшої участі у психологічних інтервенціях та згоду на публікацію загальних кількісних результатів дослідження або опису проведених консультацій із застосуванням шифрування для забезпечення конфіденційності, наведено у Додатку Г.

Цей шаблон підписується учасником дослідження перед його початком. У випадку проведення дослідження у дистанційній формі, в анотації до дослідження вказується форма згоди, де проходження онлайн-опитування автоматично вважається наданням згоди на участь.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ БАКАЛАВРСЬКИХ РОБІТ З ПСИХОЛОГІЇ

3.1 Підготовка до захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи

Не пізніше ніж за 1 місяць до захисту здобувач вищої освіти зобов'язаний надати кваліфікаційну бакалаврську роботу науковому керівнику для рецензування та написання відгуку. *Робота подається в електронному вигляді.* В рецензії науковий керівник надає стислу характеристику роботи, оцінює її теоретичний рівень, глибину проведених досліджень, доцільність та обґрунтованість запропонованих рекомендацій, а також визначає переваги, недоліки та відповідність оформлення кваліфікаційним вимогам (див. Додаток Е).

Крім відгуку наукового керівника, необхідно отримати рецензію від науково-педагогічного працівника кафедри, який мав змогу ознайомитися з роботою не пізніше ніж за 15 днів до захисту. Рецензенти призначаються кафедрою за 1 місяць до захисту кваліфікаційних бакалаврських робіт. Рецензія також оформлюється згідно з вимогами, наведеними у Додатку Е.

Цей процес забезпечує об'єктивну оцінку кваліфікаційної роботи та відповідність її встановленим стандартам.

Попередня оцінка, надана науковим керівником та рецензентом, не є остаточною. Остаточну оцінку визначає комісія під час публічного захисту кваліфікаційної роботи. Комісія з захисту кваліфікаційних бакалаврських робіт зазвичай включає: голову комісії; секретаря; наукових керівників; здобувачів, які захищають свої роботи. Рішення комісії базується на аналізі змісту роботи, якості її виконання, відповідності кваліфікаційним вимогам та результатах захисту. Цей підхід забезпечує об'єктивність та прозорість оцінювання.

Кваліфікаційні бакалаврські роботи за 20 робочих днів до дати захисту подаються відповідальною особою від кафедри уповноваженій особі у вигляді електронного файлу у форматі pdf, doc, docx. Уповноважена особа протягом 5-10 робочих днів (залежно від обсягів наданої для перевірки роботи) здійснює перевірку наданої роботи за допомогою програм UNICHECK / StrikePlagiarism і формує довідку про результати перевірки (Додаток Ж), яку передає завідувачу кафедри. На підставі довідки про результати перевірки (Додаток З) на засіданні кафедри приймається рішення про допуск кваліфікаційних бакалаврських робіт здобувачів освіти до захисту.

Критерії допуску роботи для здобувачів:

0 - 35,99% схожості - висока оригінальність тексту роботи; робота допускається до захисту або (та) опублікування;

36,00-50,99% схожості - достатня оригінальність тексту роботи; робота може бути допущена до захисту або (та) опублікування (за умови ухвчгли такого рішення на засіданні кафедри);

51,00-69,99% схожості - середня оригінальність тексту роботи; робота може бути допущена за умови доопрацювання та повторної перевірки;

70,00% і більше схожості - низька оригінальність тексту роботи; робота потребує розгляду на засіданні кафедри щодо її допуску до захисту та в разі необхідності доопрацювання та повторної перевірки.

3.2 Вимоги до захисту кваліфікаційних бакалаврських робіт

Загальні вимоги до захисту кваліфікаційних бакалаврських робіт і детальний розподіл балів викладено в Оцінювальному листі (Додаток К), зокрема:

- засвоєння теорії, відповідно до якої виконувались розділи кваліфікаційної бакалаврської роботи;
- уміння логічно побудувати доповідь, захищати висунуті положення;
- використання матеріалів науково-дослідницької діяльності;
- грамотне оформлення тексту роботи відповідно до вимог.

Після доповіді, заслуховуються відповіді студента на запитання та зачитується рецензія. На захисті роботи враховується рівень сформованості у студента вміння робити усне наукове повідомлення та надавати вичерпні, аргументовані відповіді на запитання за темою роботи.

За отриману кількість балів комісією виставляються відповідні оцінки в залікову книжку студента:

- «відмінно» (90-100 балів) – зміст роботи відповідає темі дослідження, робота містить продуману й правильно оформлену програму дослідження (вступ), ґрунтовний, критичний аналіз наукової літератури з відповідної проблеми, логічну структурованість матеріалу, теоретичний матеріал органічно сполучений з практичним, судження студента відзначаються оригінальністю, студент продемонстрував високий рівень самостійності під час виконання бакалаврської роботи, яка грамотно написана, охайно оформлена та вчасно подана на перевірку науковому керівникові;

- «добре» (75-89 балів) – ставиться за наявності незначних недоліків – недостатньо точних висновків, поодиноких випадків порушення логіки викладу, вимог стилю, перевантаженості цитатами, огріхами в оформленні;

- «задовільно» (60-74 бала) – ставиться за суттєві недоліки, поверховий аналіз теми, порушення вимог до оформлення роботи тощо;

- «незадовільно» (менше 60 балів) – кваліфікаційна бакалаврська робота не задовольняє зазначеним вимогам.

3.3 Типові помилки студентів у процесі підготовки кваліфікаційної бакалаврської роботи

Типові помилки студентів у процесі підготовки кваліфікаційної бакалаврської роботи:

1. Невідповідність між темою та метою дослідження.
2. Невідповідність між метою та завданнями дослідження.
3. Надмірна кількість завдань дослідження (понад 4).
4. Невідповідність між завданнями дослідження та їх відображенням у змісті кваліфікаційної бакалаврської роботи.
5. Невідповідність між вступом та основним текстом роботи.
6. Невідповідність між поставленими завданнями та описом їх вирішення у висновках.
7. Неструктурований та безсистемний виклад матеріалу.
8. Порушення технічних вимог до оформлення кваліфікаційної бакалаврської роботи.
9. Наявність орфографічних помилок або помилок перекладу у тексті роботи.
10. Надмірне цитування без належного аналізу, порівняння існуючих підходів та викладу власних думок автора.
11. Використання готових робіт, завантажених з мережі Інтернет.
12. Відсутність посилань на використані джерела інформації, що є ознакою плагіату.
13. Неправильне оформлення посилань на джерела.
14. Перевищення встановленого обсягу кваліфікаційної бакалаврської роботи.

Ці недоліки можуть призвести до зниження оцінки або недопуску роботи до захисту.

В разі отримання негативної оцінки кваліфікаційна бакалаврська робота разом із рекомендаціями наукового керівника повертається здобувачу вищої освіти. Здобувач зобов'язаний у встановлений термін доопрацювати роботу, враховуючи всі зауваження та рекомендації. Після завершення доопрацювання оновлений варіант роботи знову подається на відгук, рецензування та попереднє оцінювання науковим керівником. Цей процес забезпечує відповідність роботи встановленим вимогам та підвищує її якість перед подальшим захистом.

Робота не допускається до захисту і не зараховується у разі виявлення плагіату чи фальсифікації результатів дослідження.

3.4 Захист кваліфікаційної бакалаврської роботи: доповідь, презентація

Захист кваліфікаційних бакалаврських робіт проводиться на відкритому засіданні комісії. Для захисту роботи здобувач вищої освіти готує доповідь на

5-7 хвилин, у якій повинні бути висвітлені: зміст дослідження, його мета, завдання, об'єкт та предмет, практична значущість та новизна; обґрунтування вибору теми, ступеня її висвітлення в науковій літературі. Основна частина доповіді присвячується викладенню результатів теоретичного узагальнення та емпіричного дослідження, науково-практичних висновків і рекомендацій. На захисті студент може отримати 30 балів (10 балів за презентацію, 20 балів за відповіді на запитання комісії).

Остаточний бал за виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи формується шляхом підсумовування оцінок: наукового керівника; рецензента; результатів публічного захисту перед екзаменаційною комісією. Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач, становить 100 балів (Додаток І).

Цей підхід забезпечує комплексну оцінку якості роботи, її наукової цінності та рівня підготовки здобувача.

Правила і рекомендації щодо створення доповіді

Доповідь має бути розрахована на 5-7 хвилин і стисло висвітлювати основні аспекти кваліфікаційної бакалаврської роботи. Рекомендується підготувати план доповіді та окремі тези, які допоможуть структурувати виступ. Виклад матеріалу слід проводити у помірному темпі, акцентуючи увагу на ключових моментах, таких як мета дослідження, результати та висновки.

Починати доповідь варто з привітання, наприклад: *“Добрий день, шановні викладачі та присутні! Вашій увазі будуть представлені результати науково дослідження (назва)...”* або *“Добрий день, шановні викладачі та присутні! Вашій увазі буде представлена доповідь на тему (назва)...”*.

Назву роботи та місце її виконання зачитувати не потрібно, оскільки цю інформацію надає головуєчий комісії. Такий підхід забезпечує чіткість та лаконічність виступу, що сприяє ефективній презентації результатів дослідження.

Структура доповіді

Виступ під час захисту складається з трьох смислових частин, які відповідають структурі кваліфікаційної бакалаврської роботи: вступ, основна частина та висновки.

Вступ (5% часу виступу). Висвітлюється актуальність досліджуваної проблеми. Описуються об'єкт, предмет, гіпотези та завдання дослідження.

Основна частина (90% часу виступу). Розкривається сутність, методологія та особливості організації емпіричного дослідження. Наводиться аналіз отриманих результатів із демонстрацією кількісних та якісних показників, що підтверджують достовірність висновків.

Висновки (5% часу виступу). Підсумовуються головні результати дослідження. Визначається теоретичне та практичне значення отриманих результатів. Вказуються перспективи подальших досліджень.

Доповідь супроводжується презентацією у програмі Microsoft PowerPoint, яка є логічним продовженням виступу. Кожен пункт доповіді повинен чітко відповідати порядку слайдів презентації. Під час виступу необхідно активно використовувати ілюстративний матеріал (графіки, діаграми, фотографії тощо), демонструючи на слайдах ті дані, про які йдеться в даний момент. Це особливо важливо для візуалізації результатів дослідження.

Такий підхід забезпечує чіткість, логічну послідовність та ефективність презентації.

Вимоги до презентації:

Презентація виступу на захисті кваліфікаційної бакалаврської роботи зазвичай не повинна перевищувати 15 слайдів, але краще вкласти матеріал у 10-12 слайдів (максимум 2 слайди на хвилину промови). Тло слайдів презентації бажано обрати одне для всієї презентації. Можна скористатися шаблонами, які містить програма. Бажано, щоб кольори схем, діаграм, малюнків були яскравішими за тло, а отже краще використовувати світле тло з невеликою кількістю декоративних елементів. Ефекти анімації мають допомагати сприйманню інформації, а не бути самоціллю і не відволікати увагу слухачів від змісту презентації. Бажано не використовувати складних прописних шрифтів, розмір шрифтів має бути не менше, ніж 20-22 pt. В одному слайді доцільно вміщувати не більше, ніж 12-15 рядків тексту. Краще демонструвати ілюстративний матеріал (схеми, рисунки, таблиці тощо), ніж текст.

Презентація виступу повинна містити:

- титульний слайд (тема, прізвище та ім'я автора, шифр групи, регалії, прізвище, ініціали наукового керівника);
- короткий теоретичний вступ (вказати хто займався досліджуваною проблемою і які підходи вироблені) (1-2 слайди);
- мету, об'єкт та предмет дослідження (1 слайд);
- методи та методики дослідження (1 слайд);
- характеристики досліджуваних (групи або вибірки);
- опис змінних і сталих (1-2 слайди);
- опис результатів дослідження (8-10 слайдів);
- висновки та рекомендації (1-2 слайди).

Класичні помилки презентації:

- забагато матеріалу на слайді;
- забагато слайдів;
- присутні зайві ефекти та анімація на слайдах;
- малий шрифт;
- надмірне "декорування";
- тло слайду (шаблон) зливається з текстом або надміру яскравий, відволікає увагу;

- невиправдане використання ефектів анімації;
- на слайдах представлено суцільний текст без таблиць та рисунків.

Захист кваліфікаційної бакалаврської роботи охоплює окрім виступу здобувача його *відповіді на поставлені запитання та виступи присутніх.*

Примітки щодо відповідей на запитання

1. Теоретичний блок: добре орієнтуватися у теоретичних даних, які стосуються наукової проблеми представленої роботи. Особливо це стосується огляду літератури.

2. Блок матеріалів та методів досліджень:

- бути готовими до питань стосовно як використаної експериментальної моделі, так і застосованих методів дослідження;
- знати, на якій експериментальній моделі проводили дослідження і яким чином таку модель створювали (бажано це пояснити у доповіді);
- необхідно розуміти принцип кожного методу та алгоритм його виконання. Також вміти пояснити, чому було обрано саме цей метод і які його переваги в контексті даної роботи.

3. Практичний блок:

- вміти пояснити отримані дані й у разі запитання охарактеризувати тенденцію змін досліджуваних показників та інтерпретувати її;
- орієнтуватися в роботах інших дослідників з даної проблеми й уявляти, яким чином отримані у роботі результати співвідносяться з даними літератури;
- вміти відповідати на питання щодо практичного значення роботи й отриманих результатів. Якщо робота має не тільки фундаментальний, а й прикладний характер, потрібно знати, чи було щось подібне впроваджено у практику.

- знати, за яким методом проводили статистичну обробку даних.

4. Блок висновків:

- вміти пояснити, як пов'язані різні висновки між собою;
- чітко уявляти значення отриманих у роботі результатів та перспективи їх застосування;
- мати уявлення, що в обраній проблемі залишається нез'ясованим і у разі запитання сформулювати подальші напрямки дослідження.

Культура і літературність мовлення та дотримання регламенту є обов'язковим елементом культури й етики наукових повідомлень. Бажано вільно володіти матеріалом, розповідати, пояснювати продемонстровані ілюстрації, а не зачитувати готовий текст або озвучувати текст слайдів презентації.

Оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи визначається шляхом підсумовування оцінки наукового керівника та оцінки комісії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гавриш Р.Л. Науково-дослідницька діяльність студентів у вищих навчальних закладах. Полтава, 2004. 44 с.
2. Гриньова М.В., Шиян Н.І., Гуріненко Н.О. Дипломні та кваліфікаційні роботи: вимоги до їх написання, оформлення та захисту (для студентів природничого факультету): Посібник. Полтава : АСМІ, 2001. 96 с.
3. Довідник офіційного опонента. Збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань експертизи дисертаційних досліджень / Упор. Ю.І. Цеков. Київ : Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», видавництво «Толока», 2010. 64 с.
4. Кваліфікаційні вимоги та методичні рекомендації до виконання та захисту курсових робіт з психології : навчально-методичний посібник для студентів психологічних та педагогічних спеціальностей денної, заочної, дистанційної та екстернатної форм підготовки у вищих педагогічних навчальних закладах / За заг. ред. акад. В.І. Бондаря. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. 34 с.
5. Кваліфікаційні вимоги та методичні рекомендації до виконання та захисту курсових робіт з психології: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти психологічних та педагогічних спеціальностей денної, заочної та дистанційної форм підготовки у вищих навчальних закладах / укладачі Н.М. Фалько, Г.Б. Варіна, Т.А. Каткова, С.В. Шевченко. Мелітополь, 2016. 98 с.
6. Курсова робота. Методичні рекомендації до виконання та захисту для студентів психологічних відділень / укладачі І. Галецька, С. Грабовська, Н. Пилат. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 44 с.
7. Курсові та дипломні роботи: Методичні рекомендації та вимоги для студентів спеціальності «Дошкільне виховання» / Укладачі: Н.М. Манжелій, О.С. Чернова, О.І. Гришко та ін. Полтава, 2003. 66 с.
8. Методичні вказівки до оформлення презентації курсових та дипломних робіт / Упорядники: Д. М. Гребіник, І. В. Компанець Г.М. Толстанова. КНУ імені Тараса Шевченка, 2015. 27 с.
9. Методичні рекомендації з написання курсових робіт для спеціальності 6.010100 «Практична психологія», 6.030103 «Практична психологія» / упорядники: О. О. Прокоф'єва, О. В. Царькова. Мелітополь, ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2015. 60 с.
10. Моргун В. Ф., Москаленко Л.С. Кваліфікаційні наукові роботи з психології: методичні поради студентам. *Імідж сучасного педагога*. 2005. № 5. С. 45–48.
11. Моргун В. Ф., Москаленко Л.С. Кваліфікаційні наукові роботи з психології. Методичні поради студентам. *Практична психологія та соціальна робота*, 2006. № 5. С. 57–61.
12. Музика О. Л. Курсові роботи з психології: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Освіта України, 2009. 104 с.

13. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. Посібник для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А.Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

14. П'ятницька-Познякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навчальний посібник. Київ, 2003. 116 с.

ДОДАТКИ
Додаток А

Зразок титульного аркушу кваліфікаційної бакалаврської роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет	Навчально-науковий юридичний інститут
Кафедра	Публічного управління та адміністрування
Спеціальність	053 Психологія
Форма здобуття вищої освіти	денна / заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

на тему

(повна назва теми)

за матеріалами

(повна назва бази дослідження)

науковий керівник

(наук. ступінь, вчене звання)

(підпис)

(ініціал, прізвище)

Робота допущена до захисту в ЕК

Протокол засідання кафедри

від «__» _____ 202_ р. № __

Завідувач кафедри

(підпис)

к.е.н., доцент

Наук. ступінь, вчене звання

Г. ПУРІЙ

Ініціал, прізвище

Кривий Ріг – 202_

Додаток Б
Зразок оформлення змісту

ЗМІСТ

ВСТУП.....	С.
РОЗДІЛ 1. НАЗВА РОЗДІЛУ.....	
1.1. Назва підрозділу.....	
1.2. Назва підрозділу.....	
1.3. Назва підрозділу.....	
Висновок до Розділу 1.....	
РОЗДІЛ 2. НАЗВА РОЗДІЛУ.....	
2.1. Назва підрозділу.....	
2.2. Назва підрозділу.....	
Висновок до Розділу 2.....	
РОЗДІЛ 3. НАЗВА РОЗДІЛУ.....	
3.1. Назва підрозділу.....	
3.2. Назва підрозділу.....	
Висновок до Розділу 3.....	
ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
ДОДАТКИ.....	

Додаток В

Зразок оформлення вступу ВСТУП

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку України Таке протиріччя підвищує інтерес психологів до питань Проблема особливого значення набуває в ..., коли

Проблема ... висвітлюється у роботах таких українських (О.О. Баклюков, Г.О. Балл, М. С. Бургин, ...) та зарубіжних науковців (А.В. Бєдненко, Е. Берн, ...).

У психологічних дослідженнях зазначається, що Зокрема, в українській психології вивчається проблема ... (Е. О. Помиткін), визначені ... (Н. В. Волинець), виділені ... (О. М. Пелехатий). Однак не дослідженими залишаються ..., не розроблена ..., відсутня

Таким чином, соціальна значущість і недостатнє висвітлення проблеми зумовили вибір теми нашого дослідження: "...".

Зв'язок роботи з науковою темою кафедри. Тема кваліфікаційної бакалаврської роботи входить до плану науково-дослідної роботи кафедри психології "...".

Мета дослідження полягає у

Відповідно до мети були окреслені такі завдання дослідження:

- проаналізувати теоретичні підходи до вивчення проблеми ...;
- визначити ..., виявити ...;
- обґрунтувати, розробити та апробувати

Об'єктом дослідження є

Предметом дослідження є

Методи дослідження. Відповідно до визначеної мети і сформульованих завдань застосовувались такі методи дослідження: теоретичний аналіз і систематизація літературних наукових джерел, порівняння і узагальнення одержаної інформації;

Експериментальна база дослідження. Експериментальна робота проводилася на базі Кількість респондентів склала ... осіб у віці ... років.

Наукова новизна та теоретичне значення одержаних результатів: *уперше* досліджені ...; розроблені ...; запропонована ...; визначені ...; обґрунтовані ...; *доповнено та уточнено*: зміст поняття ...; розширено уявлення про ...; *набули подальшого розвитку* уявлення про

Практичне значення одержаних результатів:

- визначений та апробований ... може застосовуватись ... (ким) для ... ;
- ... стане у нагоді ... (кому) для...;
- теоретичні та експериментальні результати дослідження можуть доповнити зміст навчальних курсів

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дослідження обговорювалися і набули схвалення на таких конференціях: ..., на засіданнях ... гуртка

Публікації. Основні теоретичні положення кваліфікаційної бакалаврської роботи, результати дослідження, висновки відображені у ... (кількість) публікаціях, серед яких ... статей у фахових наукових виданнях, затверджених ВАК України, ... публікацій у матеріалах конференцій.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, що нараховує найменування (...українською і ... англійською мовами), та додатків. Робота викладена на сторінках друкованого тексту, вміщує таблиць та рисунків.

Додаток Г

Шаблон оформлення згоди на участь у психологічному дослідженні, що включає подальшу участь у психологічних інтервенціях та не заперечення представлення загальних кількісних результатів дослідження або опис проведених консультацій з використанням шифрування для збереження конфіденційності

ІНФОРМОВАНА ЗГОДА НА УЧАСТЬ У ПСИХОЛОГІЧНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ ІНТЕРВЕНЦІЯХ

Представлення автора дослідження:

Автор дослідження має почати з власного представлення, а саме: ПП, що він є здобувачем на першому (бакалаврському) рівні освіти, вказується кафедра та університет. Дослідження проводиться в рамках написання кваліфікаційної бакалаврської роботи.

Мета дослідження:

Автор дослідження здійснює короткий опис дослідження, його теми та мети, очікувань щодо результатів.

Роз'яснення щодо процедури:

Ви запрошені взяти участь у психологічному дослідженні, яке включатиме: опис процедур, тестів, а також подальшу участь у психологічних інтервенціях (за потреби). Ваше рішення щодо участі є добровільним, і ви маєте право припинити участь у будь-який момент без будь-яких наслідків.

Роз'яснення щодо конфіденційності:

Треба зазначити, що збір особистої інформації не є метою дослідження, інформація щодо статі, віку, освіти, актуальної професійної діяльності можуть збиратись задля статистичних розрахунків та будуть включені у загальну сукупність даних.

Контактна інформація: номер контактного телефону або пошта, збираються з метою можливого подальшого зв'язку з респондентом задля запрошення у другу частину дослідження, яке може бути пов'язане з психологічними інтервенціями (участь у тренінгу, індивідуальній або груповій роботі). Ці контактні дані будуть зберігатись окремо від результатів та не будуть включені у звітах та не передаються третім особам.

Всі надані вами дані будуть зашифровані з метою забезпечення конфіденційності. Для забезпечення анонімності, результати будуть представлені у вигляді знеособлених загальних кількісних (бальних, цифрових) показників або узагальнень проведених консультацій. Шифрування буде використовуватись для захисту ваших персональних даних.

Можливі ризики та вигоди:

Опишіть можливі ризики та вигоди від участі у дослідженні

Якщо є вірогідність виникнення неприємних, дискомфортних переживань через питання дослідження, автор має про це написати та вказати свої

контактні дані та номери служб психологічної підтримки, куди може звернутись респондент.

Добровільність участі:

Ваша участь є повністю добровільною. Ви можете відмовитися від участі або припинити її в будь-який момент без будь-яких пояснень і наслідків.

Контактні особи для запитань:

Якщо у вас виникнуть будь-які питання щодо дослідження або процедури психологічних інтервенцій, ви можете звертатися до ППП автора дослідження за телефоном (актуальний номер) або електронною поштою (робоча, актуальна пошта).

Підпис учасника:

Я _____ ознайомлений(-а) з метою та умовами дослідження, і добровільно погоджуюся взяти в ньому участь. Я також погоджуюсь на використання моїх зашифрованих даних для подальшого аналізу і представлення загальних кількісних результатів.

Підпис учасника

Дата

Підпис дослідника

Дата

Якщо згода включена у дистанційне дослідження через Google Forms тоді: Ваш початок проходження дослідження та надсилання відповідей дорівнюють до згоди в участі.

Додаток Д

Зразок оформлення і опису ілюстрацій

Особливості розподілення чистих типів маніпуляторів і об'єктів маніпулятивних взаємин у юнацькому віці представлено на рис. 2.5.

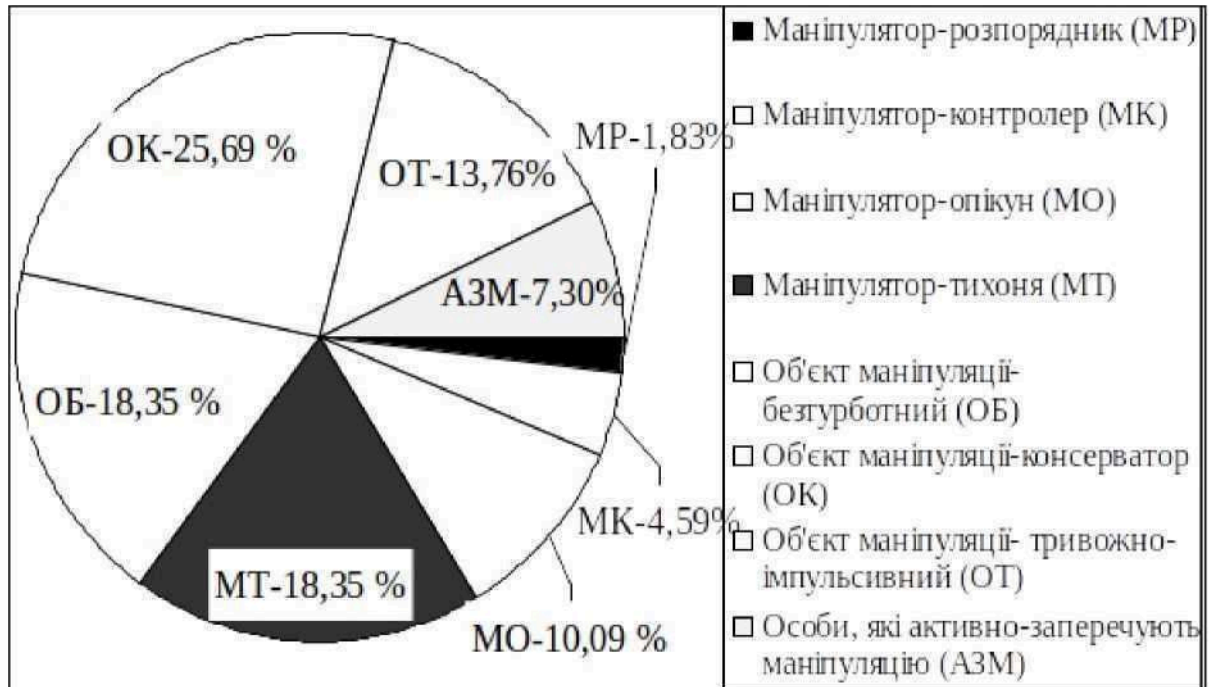

Рис. 2.5. Особливості розподілу чистих типів маніпуляторів і об'єктів маніпуляції в юнацькому віці

Чисті типи учасників маніпулятивних міжособистісних стосунків у юнацькому віці спостерігаються у 34,82 % респондентів. Як видно з рис. 2.5, 34,86 % з них складають маніпулятори, зокрема 1,83 % респондентів представляють тип “розпорядник”, 4,59 % – тип “контролер”, 10,09 % – тип “опікун”, 18,35 % – тип “тихоня”. Об'єкти маніпуляції серед чистих типів учасників маніпулятивних взаємин представлені 57,80 % респондентів, зокрема типу “безтурботний” – 18,35 %, “консерватор” – 25,69 %, “тривожно- імпульсивний” – 13,76 %. “Особи, які активно заперечують маніпуляцію” серед чистих типів складають 7,34 %.

Додаток Е

Зразок оформлення і опису таблиць

З метою виділення респондентів, які потрапляють у групи ризику “маніпулятори” і “об’єкти маніпуляції” ми використовували методику визначення схильності людини до маніпулятивної і пасивної поведінки М. Хартлі [276]. За результатами проведеної методики респонденти були поділені на дві групи учасників маніпулятивних стосунків: “схильні до прояву маніпулятивної поведінки”, “схильні до прояву пасивної поведінки”. Респондентів, які за результатами не належать до груп ризику, ми називаємо такими, що “активно заперечують маніпуляцію”. У групі ризику “маніпулятори” окремо виділяються юнаки і дівчата, які вже є чітко вираженими суб’єктами маніпулятивних взаємин, у групі ризику “об’єкти маніпуляції” окремо виділяються ті, які вже є чітко вираженими об’єктами. Кількісні результати проведеної методики представлені у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Кількісний розподіл респондентів за їх приналежністю та місцем у маніпулятивних міжособистісних стосунках

Місце у маніпулятивних взаєминах	Кількість респондентів	
	Абсолютна кількість	У %
Суб’єкти маніпулятивних взаємин:		
– чітко виражені маніпулятори	7	7,95
– група ризику “маніпулятори”	81	20,17
Разом	88	28,12
Об’єкти маніпулятивних взаємин:		
– чітко виражені об’єкти маніпуляції	29	13,36
– група ризику “об’єкти маніпуляції”	188	55,97
Разом	217	69,33
Особи, які усвідомлюють і активно заперечують маніпуляцію	8	2,56

Результати проведеної методики, представлені у табл. 2.4, дають уявлення про кількісний розподіл юнацтва за їх місцем у маніпулятивних взаєминах. Кількість суб’єктів маніпулятивних взаємин у юнацькому віці складає 28,12 % (88 респондентів). У цій групі ризику 7,95 % (7 респондентів) мають чітко виражену маніпулятивну поведінку.

Кількість осіб, які є об’єктами маніпулятивних взаємин у юнацькому віці, вища і складає 69,33 % (217 респондентів). У цій групі ризику чітко виражену поведінку об’єкта маніпулятивних взаємин мають 13,36 % осіб (29 респондентів). Кількість стабільних осіб, які не потрапили у групи ризику, склала 2,56 % (8 респондентів), ми відносимо їх до групи “особи, які активно заперечують маніпуляцію” (див. табл. 2.4).

Таким чином, можна констатувати, що чверть осіб юнацького віку проявляє маніпулятивну поведінку, проте переважна більшість учасників

експерименту включаються в маніпулятивні стосунки в якості їх об'єктів. На нашу думку, такі результати зумовлені тим, що юнацтво через обмежений життєвий досвід та відсутність відповідних знань ще мало усвідомлює зміст, наслідки маніпулятивних стосунків, а також ті можливості, які одержують маніпулятори. Тому юнаки і дівчата часто стають “об'єктами” старших за віком та досвідчених маніпуляторів – батьків, викладачів тощо.

Об'єкт дослідження:

Предмет дослідження:

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:

5. Дата видачі завдання «__» _____ 202__ р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної бакалаврської роботи	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Підготовка розділу 1		
2	Підготовка розділу 2		
3	Підготовка розділу 3		
4	Перевірка кваліфікаційної бакалаврської роботи на наявність ознак академічного плагіату		
5	Отримання відгуку від наукового керівника		
6	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри		
7	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи		
8	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі		
9	Підготовка до захисту в ЕК		

Завдання підготував науковий керівник

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Завдання одержав

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Додаток Д
Зразок оформлення реферату кваліфікаційної бакалаврської роботи

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної бакалаврської роботи

здобувача (ки) спеціальності 053 «Психологія» (ПБ) «Тема роботи». –
Державний університет економіки і технологій, 202__ р.

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить ___ сторінки, ___ таблиць,
___ рисунків, ___ додатків. При підготовці роботи використано ___ джерела.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:

Завдання дослідження:

Об'єкт дослідження:

Предмет дослідження:

Одержані результати (практичне значення):

Ключові слова:

Додаток И**Бланк рецензії на кваліфікаційну бакалаврську роботу****РЕЦЕНЗІЯ**

**на кваліфікаційну роботу здобувача освітнього ступеня «бакалавр»
Державного університету економіки і технологій**

_____ (прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

На тему: _____

1. Актуальність і практичне значення роботи: _____

2. Позитивні сторони у роботі, які бажає підкреслити рецензент:

3. Недоліки або дискусійні питання у роботі: _____

4. Оцінка якості запропонованих здобувачем заходів і пропозицій, їх практична цінність: _____

5. Загальний висновок рецензента (рекомендувати чи не рекомендувати):

Рецензент:

посада

_____ (підпис)

_____ (Ініціал, ПРІЗВИЩЕ)

Додаток I

Бланк відгуку на кваліфікаційну бакалаврську роботу

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу здобувача освітнього ступеня «бакалавр» Державного університету економіки і технологій

Здобувач:

Тема роботи: _____

Обсяг роботи: _____ стор., _____ табл., _____ рис., _____ літ. джерел

Ступінь розкриття теорії дослідження:

Оцінка самостійності та творчості при розкритті теми:

Оцінка наукової новизни, пропозицій та їх практичне значення:

Недоліки роботи:

Загальні висновки: Кваліфікаційна бакалаврська робота допускається до захисту в ЕК. Автору може бути присвоєний освітній ступінь бакалавр психології зі спеціальності 053 «Психологія»

Науковий керівник _____

(підпис)

(Посада, Ініціал, ПРИЗВИЩЕ)

_____ (дата)

Додаток К
ОЦІНЮВАЛЬНИЙ ЛИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
ОЦІНЮВАЛЬНИЙ ЛИСТ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
здобувача освітнього ступеня «бакалавр»
спец. 053 Психологія

(Прізвище, ім'я, по батькові)

Критерії	Нормативне значення, балів	Оцінка кваліфікаційно ї роботи за критеріями
1. Оцінювання змістовних аспектів кваліфікаційної бакалаврської роботи		
1.1. <i>Загальний рівень розкриття теми</i> (відповідність виконаної роботи затвердженому завданню, повнота та рівень розв'язання завдань дослідження, досягнення поставленої мети)	0-10	
1.2. <i>Теоретична цінність отриманих результатів</i> (глибина, всебічність і повнота викладення теоретичного матеріалу, відображення дискусійних питань, загальний рівень опрацювання джерел, рівень узагальнення існуючих теоретичних підходів, методів і методик, обґрунтованість висновків щодо узагальнення теоретичних положень теми)	0-15	
1.3. <i>Практична цінність отриманих результатів</i> (використання сучасних та оригінальних методів дослідження, наявність елементів наукової новизни, рівень вірогідності і надійності аналітичного обґрунтування, глибина аналітично-діагностичного вивчення стану прояву проблеми, відсутність помилок у розрахунках, актуальність зібраних і проаналізованих даних, обґрунтованість висновків щодо фактичного стану та перспектив розвитку проблеми, що досліджується)	0-20	
1.4. <i>Наявність логічної послідовності й наукового стилю викладу матеріалу дослідження</i> (володіння здобувачем літературною мовою і професійною термінологією, вміння логічно, аргументовано викладати результати досліджень і розробок, вдало використовувати графічний матеріал)	0-10	
2. Оцінювання організаційних аспектів кваліфікаційної бакалаврської роботи		
2.1. Дотримання графіка виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи	0-5	
2.2. Відповідність роботи вимогам щодо її оформлення	0-5	
2.3. Наявність підтвердження апробації результатів дослідження	0-5	
Усього за критеріями змістовності і оформлення	Max 70 балів	
3. Захист кваліфікаційної бакалаврської роботи		
3.1. <i>Презентація роботи</i> (якість викладення змісту кваліфікаційної бакалаврської роботи в доповіді, стиль викладення, мовна грамотність, якість графічного матеріалу)	0-10	
3.2. <i>Відповіді на поставлені запитання, вміння вести наукову дискусію</i> (вміння стисло, змістовно, переконливо, аргументовано відповідати на поставлені запитання, а також на зауваження керівника та рецензента)	0-20	
Усього за критеріями захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи	0-30 балів	
Загальна кількість балів	Max 100 балів	

Науковий керівник _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Голова комісії _____
(підпис)

Заст. голови комісії _____
(підпис)

Члени комісії _____
(підпис)